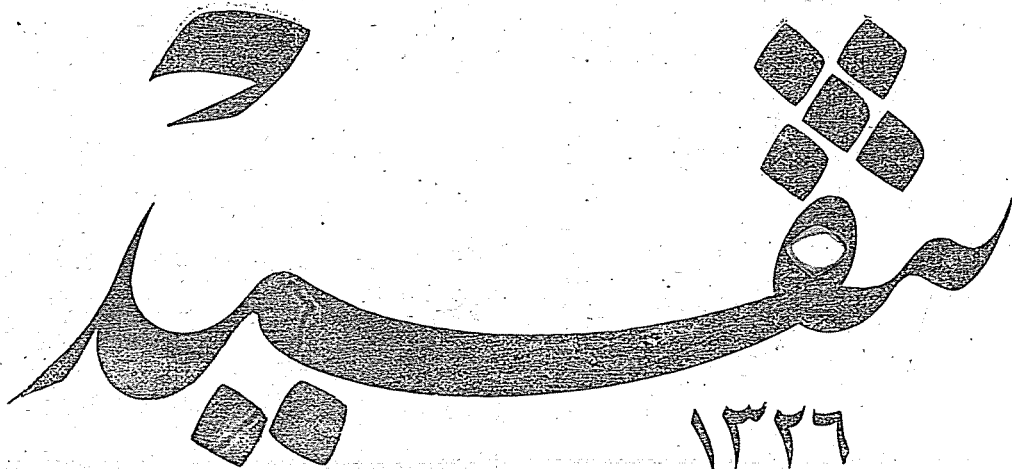

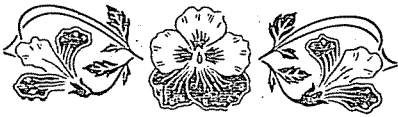
۱۳۲۶

نومرو ۳

صاحبه در هپ اونك « آشیان مرغ دلی »
 یاننده در هپ اونك روحی نرده اولسه رماد .

مزارینك باش اوچنده حجاب حسندن
 یاقار شعرلرنی « لائة ملال » سعاد .

حسین سعاد

حسلر وفكرلر

محرری : رائف نجدت

انكار اولنه مازكه رائف نجدت بك الك
 زیاده اسلوبده ابراز موقفت ایدیور . اونك
 متین ، فقط عین زمانده شوخ و خوبیا اسلوبی
 يك نظرده ایلول محررینك كنی آكدیرر .
 فقط دكلدر . حسلر وفكرلر محرری طرز
 حسنده محمد رؤف بكة نه قدر مشابهسه طرز
 تحریرنده اولانجه ظاهریتنه رغماً اوندن او قدر
 آیری و طرز تفكر نقطه نظرندنده او قدر ضد
 بر ماهیتی حائزدر .

بو حکمی ویردیکم زمان رائف نجدت بك
 هنوز بر کتاب مؤلفی دکلدی ؛ آنجیق آیلق
 بر مجموعه نك مصاحبه ادبیه ، یا خود اخلاقیه
 محرری بولنیوردی .

بو کون او بر مؤلف ، طبقی قرق انبار
 مؤلف محترمی احمد مدحت افندی کی بر مؤلفدر .
 بناء علیه اونی تحلیل و تنقید ایتمه که لزوم قطعی
 واردر .

حسلر وفكرلر ... بو کتاب ، مؤلفك
 شمدی به قدر وجوده کتیره بیلدیکی هر درلو
 آناری احتوا ایدیور . . . رسملی کتابده ده
 دون انتشار ایدن « بدبخت وجدان » ندن

مادام که بوحق فتح دنیانك هر طرفده آلآن
 مرعی و معتبردر . کندی نوعندن بر حق
 وجود بولمادیقجه مرعیتدن دوشه من . بن
 بوحقك مشروعتندن ویا عدم مشروعتندن
 بحث ایتم . حقوقری استعمال ایتك حقمزدر .
 (کرید) ، (یونان) ه التحاق ایدمه به جك ،
 کرید ، یونانی - ایستره - کندیسنه الحاق
 ایتسین . تورکیا ایمپراطورانی داها زیاده
 بودا ناماز . جسدر مزدن کرید آطه سنك
 یاننده دیگر بیر آطه تشکی ایتهدیکجه کرید
 یونانك اولاماز . کرید کریدلی لر کدر ، و کرید
 ایله کریدلی لرک هر ایکسی ده تورکیا ایمپراطور
 لغتکدر .

۱۲ مایس ۱۹۱۰

دوقتور عبدالله جودت

روح فضولی به

من جان اولهیدی کاش که من دلشکسته ده
 تاهر بریله هرگز اولهیدم فدا سکا ،
 - فضولی -

بنات غربت ایچنده کریمه بغداد
 ایدر بکارت روحیله دائماً فریاد .

النده قلب غرامی بر عمر شیدانك
 سلاملار بتون عشاقی شاطر و ناشاد .

او قور سمای عراقك لبال حزنده
 نشیده لر ، که دیار خیالی حس آباد .

دوکر فضولی زارک یانیق شعرلرینه
 کوزنده سورمه لی بر غمزده دن سرشك مداد .

طوتیک زده «خاطرهٔ شباب» نه، حتی شاعر محمد امین بکه قارشی نشر ایتدیکی آجیق مکتوبه قدر! ...

بو قدر مختلف، حتی یکدیگرینه ضد سلاسل افکاری بر آرایه طویلامق شیمدی به قدر کیمسه نك یا مدینی برشی اولادینی جهته واقعا شایان تقدیردر. حتی مؤلف بو خصوصیه بو یوک، پک بو یوک بر مهارت کوستریور، مقدمه ده دیور که:

«مختلف تاریخلرده یازلش، مختلف اثرلردن تشکل ایدن بوتألیف ناجیز» بلکه عین زمانده بردماغ تاریخ تحولات فکریه سنی کوستر بروثیه ماهیتنی حائر اولایلیر ...»

بو سوز اوزرنده ایچه توقف ایده جگز. اول اشارت ایده می که صو کده کی ایکی نقطه شهنه سز مرتب خطاسی اولاجق. اونی ویرکول مقسامنده فرض ایدرک یا کیلما یلم؛ چونکه بو جمله؛ مقدمه نك ال صوک سوزیدر. ثانیاً «بردماغ تاریخ تحولات فکریه سی» جمله سی شدله معناسزدر. شاپریمیک. بونی مؤلفک ضررینه دکل، بالمکس کارینه سویلیورم. چونکه همان هر سطرنده وجدان و منطق صایقلا یان بر محررک ۱۳۱۸ ایله ۱۳۲۵ آراسنده بو قدر تحولات فکریه ادعا ایتمی براز غریب اولور. چونکه معبد مزك یاننده پانقره آس کی، کبد کی، یا خود دها انصافی بر تعبیرله قلب کی، «وجدان» نامنده خصوصی بر عضو کوسترمیه جگنی ظن ایتدیکم رائف نجات پک البته بیلیر، یا خود بیلمسی لازم کلیر که «وجدان» دینلن شی بیلیکی وفکرلر یزك موقه دماغزده اجرا ایتدیکی تأثیرلردر. شیمدی دوشونک:

یدی سنه ظرفنده بروثیه اولاجق قدر تبدل افکار ادعا ایدن و بو ادعایی کندی نفسنه اضافتدن اصلا چکشمین بر محرر .. بر محرر که دها بر قاج آی اول ثابت وفارق خیر و شر بر وجدانک اثبات موجودیتی ایچون تکمیل شباب متفکره، تکمیل قوانین طبیعه اعلان حرب ایدیوردی، ایشته بو شایان تماشا، شایان حیرت، خایر ... شایان رفیق و مرحددر! ...

*
**

مقدمه دن بر ایکی سوز دها آلام:

«حسار وفکرلر، عنوان عمومیی آلتنده طبع و نشر ایدیلن بو اثر؛ یکرمجی عصر، هدیه روح، حقیقه دوغرو، خیالپرور ناملرله درت قسمة تفریق ایدلشدر. برنجی قسم، روح موجودیتدن برآز اجتماعی و فلسفی معنار ترشح ایده بیلن ادبی پارچه لردن ...»

بالخاصه نظردتکنزی جالب ایدرم. محرر کتابنک اسمنی «حسار وفکرلر» قویمش، دیمک که بو مجموعه هزار — مندرجانک ایچنده ایکی مستقل جریان بولاجغز: حس و فکر جریانلری ...

طرز ترتیه کورده ایشه حیاتیان باشلا. نه جنی ظن اولونیور. فقط ایشته آلدانیلیور، محرر؛ حسار وفکرلر دیدیکی حالده کتسابی فکرلر و حسلر طرزنده ترتیب ایتمش ... بونی چوق بکندم، بر کره معهود بر قاعده نك، بورایه پک ده تطبیق اوله ماسه بیله «لف و نشر مرتب» قاعده سنک تمامیه علمنده بر اصول .. خصوصیه بو؛ کنج اولدقلری حالده نیچون حالا اسکیلک مراقی طاشیدقلرینه عقل ایرمینلر طرفدن تعقیب اولنور سه پک اوقشایی اولور.

و فکر لر مؤلفی ال صوگ نظریات علم روحی
او کر نمش فرض ایدن قاره مدقق، دهاطوغراسی
منقد سقوط ایدیور، بن سقوط ایدیورم .
مع مافیه سقوط ایش اولمغه حق تنقیدمدن
واز کچورم، ظن اولماسین، بالعکس مؤلف
بکدن صوریورم: «طبیعه غایبه؛ آتجق
قوتینه اطاعتله ممکندر.» نظریه سنه طبیعی
بیگانه دکدر لر. اوحالده منفعت واحتراس!-
ساری اوزرینه کتدکجه تم آتان وعصر لر
کچوبده حیات و حقیقت اولانجه وضوحله
میداه چیقدی بر دورده دها زیاده کسب اساس
ایدن مدنی هانکی حقله تقییح واتهام ایدیور
ونه جساتله اصلا دیگله مدیکنی ادعا ایتدکاری
فلاسفه مرشده به (!) پرو اولیور لر؟ . . . .
بو؛ صوکنده احراز ظفر؛ ممکن دکل،
قابل تحلیل بیله اولیان بریول، بردققه حس در،
بن، بوکی سوزلرده اجتماعی و فلسفی معنالر
آراخی برنوع چو جفاق و معصومیت عدا ایدرم .

* *

حس لر وفکر لر سراپا بویه در، هیچ بری
تجربه ایدیله مش، هپسی؛ اوقونمش، فقط
آکلاشیله مامش، ظن وتأویل ایدلمش افکارک
انطباعات حسیه سیله مملو یازیلردن شکل ایدر .
محزر؛ مئادیا انسانیت حقیقه دن، حیات
ومدنیتهک اجبابات ضروریه سندن قاجهرق
کندی کندیسنه تحلیل ایتدی بر عالم لاهوت
مثالی، دائما اونی تریم ایش و انسانیت
حقیقه بی قالدیرارق، یرینه بوخیل مدنی
وضع ایتک ایسته مشدر .
رائف نجات بکک تک برسطری یوقدرکه
ایچنده بوخیال، بوسویملی اختراع ادبی دن

نائیا آکلاشیلور که رائف نجات بک
صوگ نظریه بی اوکر نمش، حیاده حسن نامه
باشلی باشنه هیچ برشی موجود اولدیغی وحس
دینان شیک بر مدت موقته ایچون نیم انقطاع
تفکر، یعنی برنوع سرسملک اولدیغی بیلور .
وبونک ایچون کتابنه — هر نه قدر عنوانده
حسی تقدیم ایشسه ده — دائما اصل اولان
فکر لرله باشلا یور. ایشته شایان تقدیر، حتی
شایسته تبریک بر موفقیته . . .

فقط رجا ایدرم، برآز کندیکزی
طوبلا یکنز. چونکه کتابک ایچنه کیریورز .
مؤلفک «اجتماعی و فلسفی معنالر» احتوا ایتدیکنی
سویلدیکی قسمک باخلاه برنجی پارچه سنی
اوقویه جغز :

« هر حکومت متمدنهک دستور حرکاتی عدالت
وانسانیت املارندن زیاده منفعت واحتراس اساسلرینه
مستند . . . قوتک یاننده ال معزز حقلر . . ال
انسانیتکار، ال مقدس حس لر منزه و تارومار اولیور . . .
مبنای حقیقی "مدنیته" آلات و وسائط مدنیه ایله
یقیلور وانقاضی التنده انسانیت ایکلیور . . .
سن، ای یکرمنجی عصر، بوفریادی صوصدیرا بیله
جکمیسهک ؟ . . . »

« آه فقط، یکرمنجی عصر، سن ده بتون بو-
حاله رغما بوباش دوندیریجی جریان مهیب طبیعی بی
تعقیب ایدیور وایده جکسک، دکل؟ سن ده کیدن
عصرک سینته اضطرابنده یتیشن فیلسوفلرک، داهیلرک
فریادلرینی، ارشادلرینی، شکایتلرینی اصلا دیگله میور
و دیگله میه جکسک، دکل؟ . . . »

مدهش سقوط . . . فقط استرحام ایدرم،
یاکش آکلاشیلماسین. سقوط ایدن مؤلف
دکل قاردر! مؤلفی، هنوز حسله فکری
یکدیگرندن آیره نه غیر مقتدر اولان حس لر

کونش ارغوانی تونلرله بوغدینی کونک خسته و ملول افقنده زوال حیاتیله دیدینور. وقیوجق، آقشامک بوسیلى سکون محترزی آلتنده کوزلرینی بومبیور، کره ناک کولکه لره بورونور. اوکده سیاه دومانلرک ایصیردینی برجهان مرده نك شبهه رؤیتی وارکه یاشامق ایسته مه یورم. برتحلیل فجاعتله او قودیم بو اونوتولمش قصبه حیاته آرآق وداع ابدمه مکدن ایکنه لی، هرکون قوزه نك لاینتهای فلسفه سنه اینانقی احتیاجله چیلدیران بشری بر بانورامانک تماشای مغفلیله روبرو کلکدن صیقیلیورم، صرعا دونوشلرینک، چاک سسلرینک روحنده او یاندردینی خوف معصومیتله بابا دییه صوقولان فریدونک بیله مبهم، کتوم باقیشلرنده بیرتیق برمعنای سرزنش وار.

... دالغین و متردد قالدیم. بوکنار حیاته ده شاتوبریانه، مادام دوستائه له او قونه جق زانباق بروریتقه رؤیا کورمکده بریقظه الم بولویوردم. بوبلکه خوابیده بریوصون، بروهم فردا ایدی. فقط بو اختیاراوتلری، ایصیرغانلری، آبه کوچیلری چیکنتمه، قوروتغه محکوم ایدن هیولای مقدرات نه ایدی؟ حقایق مجرده ومیسته دیدی قودیلرینه سنبول اولان بو کیمسه سز، ساکت روحلرک نه کنهای واردی؟ ..

وبو لیل حقیقی تفکر ایله سیرتک نجیف، منکشه قوقولی یاسمین آلتی طوتدیم. سرابی آیدینلقلر آراسنده مامی برنشیده ایله عودتغزی سلاملایان تنهایی طبعته نومید برنظره موتائی کولبور کبیدی. وکیتدکجه دونوقلاشان کیجه نك، شو مفلوج ومتأذى سیرانزه دوکدیک یکی آتی اندیشه لرله ییلدیزک

آر بولنامش اولسون!.. مثلاً ایکنجی پارچه؛
بشر وجنایتلر:

« بشریت، آتی ومدید تحس [۱] و تفکر- لرله، بلا استننا آجیر، احتراصلرینی، لوتلرینی، قباحترلرینی، حتی جنایتلرینی پک مجبوری، پک طبیعی بولور، چوق مرحت ایتمکدن متوله برضعف قلبی ایله [۲] هپسنی تماماً معذور کورورم... اوت، بودقیقه لرده اوقدر لطفکار و... اسحه کار اوقدرده ترمینست اولورم... »

ینه عین فکر دکلی؟ هم یوقاریده کی مطالعاتی تصدیق ایدرک یعنی وضعیت حاضره اجتماعی نك حا حقیقی و ضروری اولدیغنی سویله رک...
شمدی براز دها دیکلیک:

« اکتساب ابتدکی علم ومعرفتی کندی منفعت خیسسه سی ایچون انسانیت علیهنده برسلاح تهدیدکار کبی استعمال ایدن وجدانسزلر... »

ایشته ینه عین ترانه انسانیت... خطا آلود اولقله برابر نه شعر آمیز، نه خیالی، نه کوزل... یالکنز بوخیال لطیف ایچون بن کتابک بوتون بوشلقلرینی کورمیه جک، بوتون خطالرینی عفو ایده جکدم...

هیچ اولمازسه مؤلفنه عائد بر اختراع اولسه یدنی؟... حالبوکه اوده اوقدر اسکی، اوقدر ماضی آلودکه منبعی تا یونان حکما سندن آلیور!...

بهاتوفیق

[۱] بولکه طوغرو دکدر،

[۲] فکریا کلشدر: ضعف قلبی چوق مرحت ایتمکدن دکل بالعکس چوق مرحت ایتک ضعف قلبی دن تولد ایدر. چونکه هرشی اونی تدقیق ایده نه کوره شایان مرحت، یاخود دکدر.